

Kommunal- og regionaldepartementet
Postboks 8112 Dep
0032 Oslo

Oslo 01.11.13

SAK 13/1718 HØRING OM BYGGEVAREFORDNINGEN

Grønn Byggallianse har et nært samarbeid med Norsk Eiendom i høringsaker og sender i denne saken høringsuttalelse på vegne av både Norsk Eiendom og Grønn Byggallianse.

Norsk Eiendom er en bransjeorganisasjon for ledende private eiendomsaktører. Norsk Eiendoms medlemmer utvikler, eier og forvalter ca. 30 % av landets næringseiendommer. Mange av medlemmene er også store boligutviklere og noen sitter på boligporteføljer for utleie.

Grønn Byggallianse er et bransjenettverk av eiendomsaktører som ønsker å ligge i front innen miljøområdet. En del av medlemmene er med i begge foreninger, men Grønn Byggallianse har også offentlige medlemmer som Statsbygg og Forsvarsbygg

Begge foreningene har som formål å fremme bransjens interesser, herunder å bidra til robuste og forutsigbare rammebetingelser.

NORSK EIENDOM OG GRØNN BYGGALLIANSES HOVEDSYN

- Vi støtter et strengere og mer entydig krav til dokumentasjon av byggevarer og mener at innføring av byggevareforordningen vil bidra til dette.
- Vi er positive til en harmonisering av dokumentasjonskrav, slik at innkjøp av både norske og utenlandske byggevarer gir samme kvalitet på dokumentasjonen.
- Vi er positive til at byggevareforordningen stiller krav til at produsenter må oppgi innhold av helse- og miljøfarlige stoffer og at det har kommet inn et krav om å dokumentere bærekraftig forbruk av naturressurser.
- Vi er opptatt av at myndighetenes koordinerer alle miljøkrav til materialer slik at Byggevareforordningen ses i sammenheng med bl.a. miljøkrav i TEK-10 og Substitusjonsplikten når det gjelder krav til ytelse og dokumentasjon
- TEK-10 inneholder i dag mange miljøkrav til byggevarer; krav til bruk av lavemitterende produkter, krav til å velge produkter med lavt eller uten innhold av helse- og miljøfarlige stoffer og krav til å velge produkter som kan gjenbrukes eller gjenvinnes. Disse kravene dokumenteres i liten grad i dag og vi tror at byggevareforordningen kan bidra til et press på produsentene til å dokumentere

disse egenskapene.

- Det står i oversettelsen av forordningen av «miljødeklarasjoner **kan benyttes** til å dokumentere miljøegenskapene der slike er tilgjengelige». Samtidig forstår vi det som om forordningen tydelig uttrykker at harmoniserte produktstandarder **skal benyttes** der standarder finnes. Standardene “ISO 14025 Environmental Product Declarations” og “EN 15804 Sustainable Construction Works – Environmental Product Declaration – Core rules for the product category construction products” er etter vår oppfatning harmoniserte produktstandarder innen miljødeklarasjon av byggevarer. Det er disse standardene som er mest utbredt for å dokumentere en byggevares miljøegenskaper. TEK 10 bør være eksplisitt på at det er påkrevet at byggevarer har en EPD ihht disse standardene som følge av implementering av byggevarerforordningen. Det bør videre fremkomme at denne EPD'en må vise at produktet tilfredsstillende miljøkravene i TEK 10, som allerede ligger inne og som er helt i tråd med uttrykte miljøkrav i forordningen. (J.f også Meld. St. 28 (2011–2012) Melding til Stortinget Gode bygg for eit betre samfunn Ein framtidretta bygningspolitikk vedr henvisning til EPD'er)

Departementet har spesielt bedt om innspill på bl.a. § 11 Hvilke produkttegenskaper som skal dokumenteres og har foreslått ett liste. Vi har følgende kommentarer til denne:

- **Ad «k) Emisjon av forurensende stoffer»:**

Det bør her fremkomme om det er snakk om emisjon av forurensende stoffer til ytre miljø som klimagasser eller emisjoner til innemiljøet.

TEK 10 inneholder et nasjonalt krav om at byggevarer skal dokumentere liten emisjon til inneluften, § 13-1 *Luftkvalitet (TEK 10) pkt «g) Materialer og produkter skal ha egenskaper som gir lav eller ingen forurensning til inneluften»*. *Forskrift xx.xx.xxxx nr. yyy om markedsføring av produkter til byggverk, § 11 pkt k*, bør konkretisere dette og kreve dokumentasjon av emisjon til inneluften. Vi anbefaler at det refereres til inneklimatestandarden EN-NS 15251 Appendix C, der grenseverdier for lavt forurensede materialer er definert. Alle nye norske EPD'er vil til informasjon inneholde informasjon om deklart produkt tilfredsstillende disse grenseverdiene.

TEK 07, § 8-5, inneholdt et krav om at det skulle velges «materialer og produkter hvor fremstillingsprosessen er energieffektiv og utslippsfattig». Dette kravet ble tatt ut i TEK-10. Vi mener dette kravet er mer relevant enn noen sinne og anbefaler at det tas inn igjen i lovverket i kommende forskrifter. Vi anbefaler også at emisjoner av forurensende stoffer til ytre miljø inkluderes i listen over hvilke produkttegenskaper som skal dokumenteres under *Forskrift xx.xx.xxxx nr. yyy om markedsføring av produkter til byggverk, § 11*.

- **Ad «l) Innhold av farlige stoffer jf. artikkel 57 i REACH-forordningen (EF) nr. 1907/2006»**

TEK 10 inneholder krav til dette allerede, § 9-2 *Helse- og miljøskadelige stoffer*, Det skal velges produkter til byggverk uten, eller med lavt, innhold av helse- eller miljøskadelige stoffer. Vi mener at det i Norge er relevant å henvise til både REACHs stoff lister og de norske myndigheters liste over prioriterte stoffer (Prioritetslisten), da disse ikke overlapper hverandre. Miljødirektoratet henviser til begge disse for dokumentasjon av overholdelse av Substitusjonsplikten og *Forskrift xx.xx.xxxx nr. yyy om markedsføring av produkter til byggverk, § 11 pkt l*, bør etter vår mening også henvise til begge disse listene slik at norske myndighetskrav er harmonisert vedrørende krav til dokumentasjon av innhold av farlige stoffer. Til orientering vil alle nye norske EPD'er inneholde informasjon om innhold av farlige stoffer, noe de ikke

gjør i dag. Mange utenlandske EPD'er har imidlertid ikke informasjon om farlige stoffer, da dette er frivillig informasjon ihht ISO-standarden for utarbeidelse av EPD. Et krav i *Forskrift xx.xx.xxxx nr. yyy om markedsføring av produkter til byggverk*, vil kunne bidra til at flere EPD'er inkluderer denne viktige informasjonen.

- KRD skriver i høringsnotatet at arbeidet med å innføre krav til resirkuleringsmulighet for byggverk og materialer «vil eventuelt nedfelles i TEK 10» og at «arbeidet med dette er imidlertid ikke startet» (jf s 11, 2. avsnitt i Høringsnotatet). Vi er usikker på hva som menes her, da TEK 10 allerede har et slikt krav (fantet også i TEK 07). Jf § 9-5 ” Det skal velges produkter til byggverk som er egnet for ombruk og materialgjenvinning.» Vi mener derfor at det allerede nå kan tilføyes et punkt i listen under *Forskrift xx.xx.xxxx nr. yyy om markedsføring av produkter til byggverk, § 11*, om krav til dokumentasjon av egnethet for ombruk og materialgjenvinning. Dette er informasjon som fremkommer av en EPD.

Grønn Byggallianse deltar i en arbeidsgruppe nedsatt av DiBK for å konkretisere miljøkrav til byggevarer i TEK 10. Vi vil ta disse argumentene med til denne arbeidsgruppen og der arbeide videre med våre innspill til implementering av byggevarer forordningen.

Med vennlig hilsen
for
Norsk Eiendom og Grønn Byggallianse

Katharina Bramslev